

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 95

číslo: 38

20. září 2015

Cena: 8 Kč

Na kolenou!

Strach o budoucnost, strach ze změny i strach z reálného nebezpečí, to všechno nás znovu zve, abychom si odpověděli na tyto základní otázky: Kdo jsme? Jaké je naše společenství? Proč tu jsme? Kam směřujeme?

Zdravé společenství si tyto otázky klade stejně tak samozřejmě, jako je schopno bez předsudků, skrytého jedu a hysterie si na ně odpovídat. Na počátku všeho (myslím ve vztahu k církvi) nestojí jakási zvláštní nauka, praxe či pouhá historická událost vzniku, ale bezvýhradně jen osoba Ježíše Krista. V prvním listě do Korintu píše svatý apoštol Pavel: „*Nikdo totiž nemůže položit jiný základ, než ten, který je už položen, a to je Ježíš Kristus.*“ Christologická orientace činí církev církví. Následujeme, jdeme skrze něho a s ním a v něm. Jedině skrze Ježíše Krista poznáváme Boha jako Trojici. Jedině skrze toto tajemství svaté Trojice pak může konat církev svou službu. Ať je to četba a výklad Písma svatého, modlitba ve společenství, liturgie až k přijímání Božích darů – tzv. svátostí. Vzhledem ke kalichu na prsou našich kněží by se jistě dalo hovořit o zvláštní identitě vymezené obdobím utrakvistické zbožnosti. Raději se však na počátku podržme prostého faktu, že je to právě eucharistie, která vytváří naše společenství, vede jej a dokonce jej naplňuje svou milostí. Vždyť v eucharistii se setkáváme s živým Kristem. Liturgie, kterou odkázal své církvi patriarcha Farský, má svůj jasný vrchol tam, kde jedině může vrchol liturgie být (tím se liší liturgie od pietního obřadu), a to ve svatém přijímání. Přijímání je nádherný výraz toho, co ve společenství můžeme prožívat. Přijímáme-li Krista, pak musíme přijmout i všechny okolo (jakkoliv jsou nám momentálně protivní) a nakonec i sami sebe (jakkoli sami sebe nedokážeme vystát). Máme stále před sebou slova Písma svatého, šesté kapitoly sv. Jana: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.“

V této krátké reflexi nelze postihnout všechno a ani to není záměrem tohoto zamyšlení, ale jde o to, abychom nejprve promýšleli místo – kde leží náš střed?! Nesmíme jistě zapomínat na spojení s apoštolskou dobou, na pravou katolicitu naší církve (prosím už nikdy si neplést s římským katolictvím). Dále jsou zde tradice, které jsme přijali a ochraňujeme z důvodu národní identity naší církve (cyrilometodějství, svatováclavská úcta, utrakvismus či katolický modernismus). Jistě budou i v budoucnu v církvi proudy, které budou více tlhnout k důrazu na Boží slovo, a ty, které budou toto slovo zdůrazňovat prostřednictvím svátostí a liturgie. Různé myšlenkové proudy však ještě neznamenají ztrátu identity. Je tomu přesně naopak. Církev, která se vypořádává s jinými názory vylučováním jednoho či druhého proudu, taková církev se stává sektou (ať je jakkoliv veliká). Má-li mít diskuse o identitě církve nějaký smysl, není možné, abychom z této diskuse diskvalifikovali Husitskou teologickou fakultu. Mám pocit, že v posledních dvaceti letech církev její hlas nechtěla slyšet. Práce, kterou ve prospěch identity církve odvedl bratr profesor Zdeněk Kučera, nebyla doposud doceněna (alespoň ne tak, jak by si zasloužila). Dále je tu dlouhodobá mravenčí práce bratra patriarchy Tomáše Butty, který svým liturgickým a homiletickým dílem vede církev směrem k ekumenické vážnosti a jasnému zakořenění církve mezi církví liturgické a svátostné.

Co říci závěrem? Tím nejpodstatnějším a nejzákladnějším, jakkoliv to bude znít banálně, je osobní zbožnost laiků i kněží. Pokud v nás nebude láska, nebudeme-li se denně na kolenu modlit jeden za druhého, za svou církev, pak pozbudeme milosti, jež nám byla dána. Bohužel je smutným faktem, že se to už asi děje. Nezachrání nás pak ani lepší řády, ani zbožné schůzování, ba ani barevnější noviny a weby. Možná právě proto v těchto dnech přemýšlíme více o vlastní identitě. A dost možná, že právě tady se musí začít. Na kolenou!
Filip Michael Štojdl, biskup plzeňský

V těchto měsících si připomínáme devadesát let od otevření několika našich sborů. Rádi bychom krátce upozornili na některé z nich, včetně uměleckých děl, která je dodnes zdobí.

90 let našich sborů

Rychvald

Husův sbor v Rychvaldě, jedna z dominant města, byl otevřen počátkem července 1925. V roce 1946 byly dány do provozu nové varhany, které zhotovila známá továrna na hudební nástroje v Krnově. V mohutné polygonální věži jsou umístěny zvony Václav, Ludmila a Bořivoj. Nástěnné obrazy v chrámové lodi maloval akademický malíř Hanuš z Hrušova. Kříž s Kristem pochází od akademického malíře Obšila.

Votice

V malebném kraji, nazvaném spisovatelem Janem Herbenem Česká Sibiř, na západním okraji města Votice v Husově ulici, stojí sbor postavený ve střízlivém moderním duchu. Trojlodní interiér svým dřevěným stropem připomíná ochranovskou modlitebnu Jednoty bratrské. Pod vítězným obloukem vpředu je jednoduchý stůl Páně a Bílkův sádrový krucifix na dubovém podkladovém kříži, který votičtí získali od sochaře darem. Od stejného autora pochází i další výzdoba sboru - reliéf Petr Chelčický a menší sochařské práce - Řeč věčného domova a Prorok Jeremiáš. Varhany na kůru z dílny K. Urbana z Prahy byly r. 1995 převedeny na elektromagnetickou trakturu.

Sbor zdobí z dálky viditelná, 18 m vysoká věž, zakončená kalichem z měděného plechu, se zvonem Jan Hus v ladění Es-dur zvonaře Karla Diepolta z Prahy (odlit v r. 1925). Prvním farářem ve Voticích se po bouřlivé schůzi a počáteční nejistotě, zda jej řád pustí, stal Antonín Regál - františkánský mnich z místního kláštera sv. Františka z Assisi,

který se sympatiemi k nové národní a reformní církvi netajil. První bohoslužby se konaly ve školní tělocvičně. V r. 1924, po uznání nové církve státem, zakoupila náboženská obec pozemek, na němž si postavila vlastní sbor. Slavnostnímu otevření 28. září 1925 byl přítomen patriarcha dr. Karel Farský, poslanec Ferdinand Prášek či senátor a spisovatel Jan Herben. Došla i blahopřání poslankyně Fráni Zeminové a sochaře Františka Bílka. Hmotné náklady na stavbu sboru byly značné, a tak se zakladatelská generace za úvěr částečně zaručila vlastním majetkem. Projekt provedl ing. arch. Tomáš Šašek, stavbu realizovala firma Jana Špačka, které významně pomáhali votičtí řemeslníci a věřící. V roce 2015 byl před sborem slavnostně odhalen Husův kámen.

Úpice

V srpnu 1925 byla otevřena budova Husova sboru v Úpici, která za jediný rok vyrostla „pod rukama“ stavitele Jaroslava Budinského a projektanta Františka Hanuše. Jde o jednodolní rondo-kubistickou budovu s půlkruhovým presbytářem, kde je umístěn obraz Františka Pojkara. Pod jednoduchým kůrem s varhany se nachází kolumbárium. Interiér sboru dotváří socha „Jeremiáš trhá roucho na znamení smutku“ z dílny sochaře Františka Bílka, jež vyjadřuje pocit smutku nad vlastí, která se na konci 30. let 20. století ocitla na prahu mimořádné zkoušky. Suterén prošel rekonstrukcí, která umožňuje nynější využití sboru pro společenské aktivity včetně využití varhan místní uměleckou školou jako výukového nástroje.

Pokračování na str. 3

Rozdělení a smysl celku Desatera

DESATERO V BIBLI A ŽIDOVSKÝCH A KŘESŤANSKÝCH TRADICÍCH

Během letního období nás bratr Pavel Hýbl začal provázet jednotlivými příkázáními Desatera. Díky za to. Je potřebné stále je promýšlet. Někteří čtenáři byli překvapeni rozdělením na jednotlivá příkázání. Na to reagovala i redakce v čísle 33 a v následujícím čísle pak uveřejněním Desatera v rozdělení používaném v naší tradici. K odlišnosti v rozdělení, ač není zcela zásadní, je dobré proto přece jen podat stručné vysvětlení. Desatero najdeme v Bibli ve dvou verzích s drobnými rozdíly

Mojžíš s deskami Desatera. Wikipedie

(Ex 20, 1-17; Dt 5,6-21). Biblický text sám neobsahuje přesné vymezení jednotlivých příkázání. Látku dělí do veršů, ale i to je pozdější tradice. Ve znění knihy Exodus podle křesťanské tradice tvoří Desatero 17 veršů. Avšak hebrejská tradice dělí Desatero v Exodu jen do 14 veršů. Naše 4 příkázání (*Nezabiješ - Nesesmilníš - Nepokradeš - Nevydáš křivé svědectví*) tak tvoří jeden verš. Podobně je tomu i v deuteronomní verzi. Nepřekvapí proto, že tak jako existují různé tradice, existují i různé způsoby rozdělení na deset příkázání.

Kromě našeho rozdělení uvedeného v Základech víry (ot. 237; teologický výklad Desatera viz Základy

víry ČČSH, kapitola IV., O Božím příkázání, ot. 233-273) je asi nejznámější rozdělení západní latinské, které používají i luterské církve. První dvě („žádný jiný bůh“ a „neobrazíš si“) jsou spojena v jedno („V jednoho Boha věřiti budeš.“) a desáté je rozděleno na dvě („Nepožádáš manželky bližního svého“ a „Nepožádáš statku bližního svého“). Mistr Jan Hus ve svém výkladu Desatera používá zcela přirozeně právě také toto rozdělení. Shodné rozdělení, jako je uvedeno v našich Základech víry, najdeme například v pravoslavném katechismu, též v katechismech Jednoty bratrské a Heidelberském katechismu. V judaismu se uplatňuje jiné rozdě-

lení. Tradovaný hebrejský text (tzv. masoretský) je rozdělen na menší pododdíly, tzv. setúmy a petúchy. Podíváme-li se na Desatero z tohoto hlediska, zjistíme, že je rozděleno jen na devět oddílů (!). Podobně i ve velmi staré samařské tradici. Aby se dosáhlo čísla deset, bývá vyňata část úvodu – Boží sebestřednění – a označena za příkázání první. Jak vidíte, je to docela pestré. Z biblického textu samotného prostě nelze dovést tu či onu tradici dělení za jedinou správnou.

Totéž platí i o rozdělení jednotlivých příkázání na dvě desky. Někdy se uvádí dělení 3+7; jindy 4+6 nebo 5+5. Rodiče tu lze chápat nejen jako

Pokračování na str. 3

Ztratili jsme se

Nastoupila jsem do tramvaje a posadila se proti staré paní. Někdo se chtěl něco zeptat řidiče, ale ten je uzavřený ve své kukani. Vzpomněla jsem si, jak dříve v tramvaji sedával průvodčí. Mohlo se ho ptát na cestu, přestupy a vůbec jenom s ním mluvit. Stará paní mi něco říkala. Chtělo se jí povídat. Všimli jste si, jak staří lidé navazují hovor? Většinou ale nemají s kým.

Mladá maminka vezla v kočárku holčičku. Holčička na maminku mluvila, ale marně, ta ji neslyšela. Ve sluchátkách, jak je teď u mladých lidí zvykem, jí duněla muzika. U lékaře jsem seděla blízko, ale on neměl čas se na mě ani podívat. Sledoval o mně všechno v počítači. Proč by se mě měl vyptávat, jak mi je, když mu všechno o mých neduzích řekne počítač?

Z našeho domu vyšel pán. Asi tu bydlí, napadlo mě, ale neznám ho, jako neznám další obyvatele domu. A zase jsem si vzpomněla, jak navečer před naším domem sedávala správcová paní Nováková. Zastavovala jsem se u ní na kus slova. Pro mě to býval tenkrát pocit bezpečí domova. Dnes nikde v ulicích nenajdete společenství lidí jen tak si povídacích.

Za rohem měla obchod s potravinami paní Jirásková. Než jsme nakoupili, ptala se nás, co děti, nemoci, a my jsme věděli, že nás má ráda a že patří do našich životů. V samoobsluhách nenajdeme většinou nikoho, kdo by nám poradil. U pokladny zmatkujeme s nákupním vozíkem, se zbožím na pásu a s mačkáním pinu. Těžko s námi může unavená pokladní promluvit, nemá čas se na nás ani podívat.

Doma jsem volala poruchy. Zlobil telefon. Po nekončném dlouhém době se ozval hlas jako ze záhroby: „Co pro vás můžu udělat?“

Na tuhle otázku už jsem alergická. Slyším ji při každém volání do všech institucí. „Zmačkněte jedničku, když...“ radil hlas. „Zmačkněte dvojku, když... Zmačkněte křížek, když...“

„Když co“, jsem v rychlosti nezaznamenala. Zkusila jsem mačkat dle pokynu, abych se nakonec dozvěděla, že protože nebylo nic stisknuto, spojení je přerušeno.

„Co mám zmačknout, aby lidi k sobě zase našli cestu?!“ křičela jsem do hluchého telefonu.

Vzpomínáte si, jak jsme v dětství sedávali s rodiči po večeri u stolu a povíдали? Dnes sedí rodiče u televize, děti většinou taky, nebo spíš u počítače. Ztratili jsme se. Jestli se nenajdeme, bude nám jednou všem těžko a smutno.

Tat'ána Lukešová

Pomoc pro uprchlíky

Možnosti pomoci uprchlíkům u nás i jinde v Evropě (přehled finančních sbírek, materiálních sbírek i možností dobrovolnické pomoci) najdete na webu: www.pomocuprchlikum.cz

red

Z kazatelského plánu

Sedmnáctá neděle po sv. Duchu

Jako kadidlo at' míří má modlitba k tobě, Hospodine, pozdvížení mých rukou jak večerní oběť. ŽALM 141,2

První čtení: Jeremjáš 11,18-20

Tužby pro dobu po Duchu svatém (V):

2. Abychom v myšlení, slovech i skutcích dobrem a pokojem sloužili, modleme se k Hospodinu.
3. Abychom naše schopnosti a dovednosti pro věc evangelia nasadili, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku, Hospodine, náš učitel a pastýř, vedeš nás k sobě a přijímáš nás za své milované děti. Pomoz nám vyvarovat se povýšeného a svévolného jednání! Dej, at' kráčíme po tvých cestách jako věrní následovníci tvého Syna. Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, at' slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Jakubův 3,16 - 4,3-7-8a

Evangelium: Marek 9,30-37

Verše k obětování: Žalm 15,1-2

Verš k požehnání: 2. Tesalonickým 2,13b-14a

Modlitba k požehnání:

Panovníku, Hospodine, veškeré stvoření toužebně vyhlíží své dovršení a naplnění ve tvém Synu. Dej, at' tvůj lid roste do plnosti spásy! Prosíme o te jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 19, 48, 61, 67, 117, 124, 133, 146, 163, 183

Zamyšlení nad Desaterem

(Pokračování zamyšlení bratra Pavla Hýbla)

7. PŘIKÁZÁNÍ NEPOKRADEŠ

Stejně jako u pátého přikázání, i zde musíme dát velký pozor na zjednodušené chápání „nikomu jsem nic nevzal, nemám hřích,“ protože ani tady to není tak jednoduché, jak to na první pohled vypadá.

Ve Starém zákoně čteme: „Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Eden, aby ji obdělával a střežil.“ (Gn 2,15). Tím dal Bůh celou přírodu s jejím nesmírným bohatstvím lidstvu a chce, aby každý měl tolik, kolik potřebuje pro sebe a svoji rodinu. Přitom musí respektovat stejné právo druhého člověka. Toto právo každého z nás chrání Bůh svým sedmým přikázáním „nepokradeš“ (Ex 20,15). Z biblického textu je patrné, že majetek je nejenom to, co jsme získali poctivým úsilím, ale je také – a to především – darem od Boha.

Také je dobré si připomínat, že to, co máme, není vůbec samozřejmost. Že jsme to získali díky schopnostem, se kterými jsme se narodili, které jsme mohli rozvinout v prostředí, ve kterém jsme vyrůstali. Jak jsem si zasloužil, že mám určitý talent, že jsem se narodil v zemi a společnosti, kde mohu rozvíjet svoje schopnosti, že jsem vyrůstal v rodině, která mě mohla v rozvoji podpořit...? Není to zdaleka náhoda, protože i prostředí, nadání je Boží dar.

Moji rodiče, zejména pak otec, mě od malička učil, abych si vážil toho, co mám. A pokud si od někoho něco půjčím, abych se mu to snažil vrátit ve stejném, nebo i lepším stavu, než v jakém jsem si to půjčil, protože dobré zacházení s majetkem může být oslavou Boha a projevem lásky

k bližnímu. Uvedme si příklad: Když žák ve škole pěkně zachází s učebnicemi či lavicí, ve které sedí, protože ví, že po něm další školní rok bude jiný žák používat tyto učebnice či lavici, a chce mu je nechat pěkné, tak tímto postojem dokazuje, že myslí na dobro druhého a prokazuje mu určitým způsobem i lásku. Stejně tak to může být u dospělých na pracovišti, pokud se chovají ohleduplně k zařízení firmy, aby zaměstnaná vatel neměl zbytečné výdaje, a tím firmě pomohli a tak tímto způsobem prokázali dobro bližnímu. A naopak neměli bychom mít postoj „však to majitel zaplatí...“, ani ostatní nehleď, tak nebudu taky...“

Mnohdy se stávalo a bohužel i stává, že si ze zaměstnání něco vezmeme domů – a to podle hesla, které se říkalo před listopadem 1989: „Kdo nekrade, okrádá rodinu“. Nebo také: „Co je tvoje, je i moje a co je moje, po tom ti nic není.“ Omlouvá se to někdy tím, že zaměstnavatel nic nepozná, nebo že to dělají téměř všichni, ale to by neměl být nikdy postoj křesťanů.

Další velmi důležitá věc, která se tohoto přikázání týká, je práce, protože majetek člověk získává prací a také se prací zdokonaluje. Je potřeba si uvědomit, že i práce je posvěcená. Pán Ježíš sám pracoval jako tesař, stejně jako jeho pozemský otec Josef. Měli bychom si proto vážít práce a snažit se ji vykonávat co nej-

lépe a poctivě a také bychom měli mít úctu ke každé, i té nejobyčejnější práci. Tak jako každý člověk má právo na majetek, měl by mít právo i na práci, aby si její pomocí mohl zajistit živobytí a mohl se skrze ni zdokonalovat. Ale víme, že ne vždy to tak je, že je u nás a ve světě mnoho chudých, kteří nemají možnost pracovat. Měli bychom být proto solidární a hledat cesty, jak jim pomoci, umět se rozdělit, myslet na chudé a nemocné.

Já například již mnoho let pravidelně zasílám finanční prostředky „Lékařům bez hranic“, kteří léčí nemocné v rozvojových zemích či v zemích, kde jsou válečné konflikty. Na druhé straně existuje nemalé množství lidí, kteří nechtějí pracovat, žijí ze sociálních dávek, které

brzo utratí za alkohol, cigarety nebo v hracích automatech či dokonce za drogy. Pak kradou, loupí, přepadávají staré nemohoucí lidi a páchají různými trestnými činy... To samozřejmě jako křesťané odmítáme a naši duchovní poskytují ve věznicích odsouzeným posilu a pomoc, aby mohli po výkonu trestu nastoupit správnou cestu životem. A ještě bych se chtěl zastavit u jedné věci. Jak již bylo řečeno, pokud mluvíme o majetku, nejde jen o hmotné věci, protože majetek mohou být i naše vědomosti, vztahy apod.

I sedmé přikázání se dotýká mnoha oblastí našeho života. A zase si můžeme položit otázku, jak by to na tom Božím světě krásně vypadalo, kdybychom více dbali alespoň na něco, co se tohoto přikázání týká...

-ph-

Pokračování v příštím čísle

Nad Písmem

DĚTI, NEBO SENIOŘI?

„Kdo chce být první, buď“ ze všech posledních a služebníků všech. “

Mk 9,35b

Když Pán Ježíš cestou do Kafarnaum vykládal učedníkům o těžkém údělu, který ho čeká, učedníci nerozuměli a báli se ho zeptat. Snad ani netoužili porozumět těm nepřijemným, hrozivým slovům o kříži, o smrti, překonané sice nakonec zmrtvýchvstáním... Kdo má takovým řečem věřit! Řešili proto raději otázku skutečně pro ně „veledůležitou“ – hádali se, kdo z nich je největší.

My, současní křesťané, máme problematiku kříže vyřešenou. Nebo si to aspoň myslíme. A tak i my, teoretici kříže a Boží lásky, řešíme raději problém pro nás mnohem zajímavější, a hlavně příjemnější než uvažování o nějakém ošklivém popravčím nástroji. Zabýváme se otázkou

v podstatě stejnou jako tenkrát první Ježíšovi učedníci – kdo z nás je největší a nejchytřejší a nejdokonalejší... A podobní jsme těm obrům ve Werichově pohádce, kteří se předháněli, kdo z nich je nejvyšší, a dávali si pod nohy velké balvany a všelijak švindlovali, až se nakonec pustili do sebe, a to byl jejich konec...

Pán Ježíš však i doprostřed nás staví malé, ještě čisté dítě, aby nám připomněl, že i my jsme jen jeho dětmi a že jen dětem, malým a bezelstným, je otevřena cesta do Božího království. Jen malé, zvědavé, třebaš všetečné, často i naivní otázky kladoucí, všelijak zlobivé dítě je totiž schopno růstu, kdežto přemoudřelí, nevrli, nic už od života neočekávající senioři rostou leda do země... Bůh Otec dává svým milovaným dětem růst, a co roste, to je živé.

Mk 9,30-37

Zbavme se tedy svého velikášství, přestaňme být Božími, Boha převyšujícími dědky a bábami a buďme Božími, malými, svého velkého Otce milujícími dětmi, s krásným vědomím, že nás i přes všelijaké neuhy stáří a často i trpké životní zkušenosti v životě, chýlícím se k pozemskému konci a dokonce i po něm, ještě něco pěkného čeká! Buďme dětmi, pevně se držícími tátovy ruky, ruky táty, který je přeče ze všech nejmoudřejší, nejsilnější a všechny přepere!

V závěru dnešního druhého čtení Jakub říká (Jk 4,7-8): „Podřídte se Bohu. Vzepřete se ďáblu a uteče od vás. Přiblížte se k Bohu a přiblíží se k vám. Umyjte si ruce, hříšníci, a očist'te svá srdce!“

Václav Žďárský

Bože Otče, ty božíš jednu za druhou všechny ty mé pozemské konstrukce, na kterých jsem budoval své pozemské štěstí.

Prosím, zůstaň tou jedinou jistotou, o kterou se můžu vždy s důvěrou opřít! Kéž jsem zas tím malým klukem, držícím se pevně tvé ruky, at' se děje co se děje! Prosím tě za tvou církev, za nás, trošku přerostlé a předčasně zestárlé, umenši nás a naplni naše zkartnělá srdce svým dobrem! Prosím tě za tento svět, neklidný a často krutý, počkej se svými soudy a vylej svou lásku na vyprahlou zem! Amen.

Pokračování ze str. 1

Ostrava-Radvanice

Husův sbor v Ostravě-Radvanicích se váže k osobnosti Ferdinanda Stibora, kněze, který původně působil v radvanické katolické farnosti, avšak po spolupodepsání manifestu Církve československé v lednu 1920, tedy v den jejího oficiálního vzniku, se stal jejím farářem a zároveň spoluzakladatelem. Tehdy za ním přešla velká většina jeho farníků. Náboženská obec naší církve zde vznikla již v lednu 1920, a stala se tak vůbec první náboženskou obcí v tehdejší Československu. Stavbu

sboru s prvky národního slohu v podobě dekorativní složky, otevřeného 13. září 1925, projektoval a provedl architekt Josef Vysloužil. Tři velké sochy nad oltářem jsou dílem akademického sochaře Augustina Handzela; představují Ježíše Krista, Mistra Jana Husa a Jana Amose Komenského.

Jak uvedla místní duchovní v souvislosti s akcí Noc kostelů: „Sbor neslouží pouze k pravidelným bohoslužbám, nýbrž také k meditacím, koncertům, výstavám a přednáškám s duchovní tematikou. Interiér je velmi prostý, ale vyzařuje z něj atmosféra nepopsatelného ticha, které nerozptyluje a slouží k občerstvení duše každého, kdo zde usedne do lavice...“

Dvůr Králové nad Labem

Stavba Husova sboru ve Dvoře Králové byla započata v červnu roku 1924 a sbor byl slavnostně otevřen 20. září 1925. Celou stavbu vedl Karel Jarolímek. Sbor má věž, kde ze tří zvonů po době protektorátu zbyl pouze jeden s názvem: „Jeroným Pražský“. Na kůru kostela se nacházejí varhany z r. 1947.

(Příště přineseme zprávu o radostném prožití „narození“ tohoto sboru)

redakce

Z názorů našich čtenářů**Proč nemlčím a čeho se nebojím**

(Reakce na článek „Proč mlčíme a čeho se bojíme,“ který byl reakcí na článek „Pochod gayů“)

Nevím, jestli právě pomáhám rozproudit diskusi „ohledně jevů, které jsou už dávno součástí života naší společnosti,“ nicméně článek br. Lauka mě zaujal a koneckonců, proč se trochu neztrapnit a také k tomu něco dodat, že?

Nejprve sám sobě odpovím na svou vlastní titulní otázku. Nemlčím proto, že (snad) mám co říci. A nebojím se toho, že budu říkat něco, co se ohledně daného tématu (snad) nebude líbit. Takže formální povinnosti jsem učinil za dost a teď konečně k vlastní myšlence. Bude krátká.

Na téma postoje k homosexualitě v církvi většinou mlčíme. No, to se někdy stává, že v dané chvíli ten či

onen na to či ono neví, co říci. Ale vlastně, když píšu tyto řádky, tak už to tak docela pravda není. Tak mě napadlo, že když my sami nevíme a mlčíme, tak co se podívat, co říká Boží slovo, protože to ví a nemlčí nikdy? Mívám sice pocit, že při náhledu na nějaké téma mezi našimi bratry a sestrami není moc zažitým zvykem začínat od Božího slova, proč to ale občas nezkusit, ne? Nejsm nijak excelentní biblista, a tak mě na první pokus vyhledat postoj k otázce homosexuality v Písmu napadne dost výrazný text Ř 1,18-32 (aby nebyl problém s vytrháváním veršů z kontextu, je dobré citovat text poněkud širší). Tento text se homosexualitou jako takovou zabývá, domnívám se, dokonce se širším významovým přesahem. A zdá se

Dokončení na str. 4

Tomáš Procházka: Střední cesta podobojí

Dokončení z čísla 36

VII. Odkaz: věrnost Husovi

Z nepřehlednosti této praxe neustálých „diplomatických lží“ vznikl podle Davida zmatený a nepravdivý obraz utrakvismu v pozdější historiografii. Z tohoto skrytého ideového boje vyplývala i praxe konzistentně podobojí – nedodržování dohod, odmítání podmínek, navracení nepřechtených dokumentů kuriálními zástupcům jako popírání nutnosti se jimi řídit, neochota k jednání s kurií, pokud se dalo chápat jako administrativní podřízení. Proč ta ekvilibristika? Hluboké teologické a devótní kořeny utrakvistického důrazu na krev Páně spočívaly v kontemplaci na sedmero prolévá-

ní Kristovy krve: obřizka, modlitba v Getsemanské zahradě, bičování, korunovace trním, odnímání šatů, křížová cesta a ukřížování. Byla to srdeční záležitost. Kurie ale trvala na oprávněnosti přijímání sub una a přijetí dispensace by bylo chápáno utrakvisty jako souhlas s něčím, co neuznávají, nebo jako souhlas s tím, že kurie může sub utraque zakázat. Řím totiž neměl podle utrakvistů nárok povolovat kalich, protože se ho sám zřekl. Viz: *Martin Lupáč: Hádání o kompaktech*.

Přijetí papežského povolení by znamenalo implicitní uznání práva chybující lidské instituce nad neomylností Božího přikázání. Když pražský arcibiskup Brus v roce 1571

začal vysvěcovat kněze podobojí, jezuité přirovnávali tento úkon pitoreskně k vypouštění lišek do kurníků. Ze zmíněného je vidět pevná teologická půda „ani Řím, ani Wittenberg“, na které stáli naši předkové podobojí – střední cesta mezi římským autoritářstvím napravo a luteránským biblickým redukcionismem nalevo. Anomálie tohoto postoje existovaly v jednotlivcích, na nichž se zdeformoval názor dějepisců na utrakvismus, nicméně hlavní proud české reformace představovaný konsistoi podobojí a zastávaný velkou většinou českého obyvatelstva, zůstal věrný Husovi, Jakoubkovi, Příbramovi či Rokycanovi daleko za Bílou horu, uzavírá Zdeněk David.

Můžete si přečíst

Martin Jindra:

Česká pravoslavná církev od Mnichova po obnovu v roce 1945 (ÚSTR, Praha 2015, 1. vydání, váz., 376 str.)

Září roku 1942 bylo pro Českou pravoslavnou církev osudovým měsícem. Ve čtvrtek 3. září 1942 se v zasedací síni Petschkova paláce konalo mimořádné veřejné přelíčení stanného soudu s biskupem Gorazdem, farářem Aloisem Václavem Čiklem, kaplanem Vladimírem Petřkem a předsedou sboru starších pražské církevní obce Janem Sonnevendem. Vynesený ortel zněl: Trest smrti! O den později byli v Praze-

Kobylisích všichni zastřeleni (Vladimír Petřek byl popraven 5. září 1942). Mezi zadrženými se ocitly další pravoslavné rodiny, jejichž členové později našli smrt v mauthausenském podzemním bunkru.

V předvečer svátku knížete Václava 27. září 1942, tedy přesně rok po jmenování Reinharda Heydricha zastupujícím říšským protektorem v Čechách a na Moravě, informoval denní tisk o nařízení Kurta Daluga, kterým byla rozpuštěna Česká pravoslavná církev, zakázána veškerá její další činnost a zabaveno její jmění. O tomto nařízení, kterým byla de facto zrušena církevní ústava a zakázána činnost České pravoslavné církve, už se většina pravoslavných duchovních i někteří laičtí představitelé církevních obcí dozvěděli ve vězeňských celách, neboť byli 26. září 1942 uvězněni v rámci celoprotektorátní zatýkací akce.

Nejen těmto událostem se věnuje monografie našeho bratra archiváře Martina Jindry. Autor se ve své knize zaměřil na doposud málo probádané období let 1938–1945. Pravoslavní „Gorazdova směru“ patřili v české společnosti početně spíše k církevním popelkám. Přesto se dokázali nesmazatelně zapsat do dějin protinacistického odboje. Míra perzekuce, která postihla věřící této církve

po odhalení sedmi československých parašutistů v pravoslavném chrámu v Resslově ulici v Praze, byla nebývalá. Publikace se toto hojně studované téma snaží nahlížet komplexnějším pohledem, který odkrývá i dosud téměř neznámou kapitolu proněmecké kolaborace jednotlivců z řad duchovních České pravoslavné církve.

Vypjaté období let 1938–1945 však před nás staví řadu dalších otázek, které jsou s existencí této církve spojeny: Jak probíhaly „námluvy“ o její přičlenění pod správu berlínské a německého arcibiskupa Serafima? Jaké další bolesti musela překonávat? Do jaké míry byla nacistickou perzekucí postižena její laická část? Kolik pravoslavných věřících bylo nuceně nasazeno po rozpuštění církve? Jaké pomoci se do-stalo pravoslavným rodinám od bratrských církví včetně naší CČS(H)?

Na všechny tyto otázky se autor snaží najít odpovědi. Součástí obrazové bohatě vypravené monografie jsou biografické medailony duchovních podílejících se na správě církevních obcí i vybraných perzekvovaných laiků České pravoslavné církve. Závěrečná část knihy obsahuje soubor 35 dosud převážně nepublikovaných dokumentů. **redakce**

Rozdělení...

Pokračování ze str. 1

bližní, ale také jako nositele a předavatele náboženských tradic a hodnot, a tedy autority náboženské. Ovšem vzhledem k významu úvodního přikázání by rozdělení klidně mohlo být i 1+9 (J. Beneš: Desítka).

Umístění jednotlivých přikázání na desky je čistě hypotetické. Berme je jako katechetickou pomůcku (1. deska vztah k Bohu a 2. k bližnímu). Nemá smysl na nich zas až tolik bazírovat. **Důležitý je celek Desatera, význam jednotlivých přikázání a jejich zaměření. Co nám sdělují a kam ukazují.**

PÁR MYŠLENEK K CELKU DESATERA: Přesně řečeno není to deset přikázání, ale deset slov. Biblická hebrejščina zná a hojně používá výraz při-

kázání, ale nepoužívá je pro Desatero. Jedná se tu prostě o „deset slov“ nebo úplně nejpřesněji o „tato slova“.

Na dvou kamenných deskách neměl Mojžíš Desatero, ale celou Tóru. Přikázání v celé Tóře napočítali rabíni 613 (z toho 248 pozitivních a 365 zakazujících). Na tomto pozadí lépe pochopíme debatu o tom, které přikázání je v Zákoně největší. Hovoří-li Ježíš o přikázáních a zákonu, nemyslí zpravidla Desatero, ale celou Tóru. **Tóra neznamená „zákon“, nýbrž „ukazatel“ nebo „učení – vyučování“** (židovská tradice). V židovství znamená vyučování nejen obsah toho, co se má naučit, ale proces učení – to, co se děje mezi vyučujícím a vyučovaným. K vyučování patří pochopitelně nejen to, co Bůh nařizuje nebo zakazuje dělat, ale také oznámení toho, co on pro svůj lid udělal. Proto nejsou pro věřícího

žida přikázání a celá Tóra břemenem či „komplikační“, nýbrž pomocí, darem, a dokonce potěšením.

Přijmeme-li Desatero jako vyučování ke svobodě, nepřekvapí nás jeho označení „směrovky ke svobodě“ (Jan Milič Lochman). Prof. Jan Heller ve výkladu Desatera podtrhuje právě význam svobody. Desatero chrání svobodu Boha i svobodu bližního proti veškerým pokusům o manipulaci.

Klíčem k Desateru je úvod. Židovské první přikázání a začátek našeho prvního přikázání: „*Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, který...*“ V Ježíši Kristu je toto VYVEDENÍ završeno VYVEDENÍM z otroctví hříchu a smrti.

• Ve znění Desatera nenajdeme až na jednu, dvě diskutabilní výjimky imperativ (rozkaz), nýbrž indikativ (konstatování). Je užito záporné imperfektum. Některé překlady sice

imperativ do Desatera vnášejí, ale je to nepřesné jazykově i teologicky. Jakkoliv nám imperativ připadá důraznější, záporné imperfektum (překládá se zpravidla budoucím časem) má mnohem větší váhu. Vůbec nepřipouští jinou alternativu jednání. Jako by tím Bůh říkal: „*Budeš-li věrný mně a mému VYSVOBOZENÍ, nebudeš krást...*“ Profesor Heller prý s určitou nadsázkou – i když z dobrého důvodu – před svými studenty vyjadřoval smysl a přikázání Desatera takto: „*Přece bys nekradl... Přece bys nezabíjel!*...“ Desatero smíme vzít jako zaslíbení, pobídku a pozvání: „*Pojďte žít z vysvobození, které vám Bůh dal. Pojďte ve společenství s Bohem věřit a trpělivě i vytrvale uskutečňovat tento nový život.*“

Nizozemský teolog Heiko Cornelis Miskotte celé Desatero shrnul do

jedné věty: „*ZÚSTAŇ PŘI SVĚM VYSVOBODITELI*“ (Biblická abeceda).

• Veškerá přikázání mají být naplněna láskou. Bez lásky mjíme jejich smysl a zaměření. Současně právě svou konkrétností nás přikázání učí, jak má láska vypadat. Láska, kterou tu máme na mysli, je Bůh sám a jeho spása, ve které se nám on sám dává, tedy náš Pán Ježíš Kristus. V něm se otvírá nejhlubší smysl Desatera a celé Tóry a jen s ním je můžeme žít.

• Vzhledem k naší slabosti a nedokonalosti se tak děje postupně, cestou vyučování. Nejsme a nemůžeme být s Desaterem ani jinými Božími slovy nikdy rychle hotovi. Musíme se stát učedníky. **Potřebujeme se učit být s Pánem a trpělivě „vstřebávat“ poselství o tom, jak nás Bůh miluje a jak máme na jeho lásku odpovídat.** **Petr Šandera**

Zprávy

Autor knihy *Česká pravoslavná církev od Mnichova po obnovu v roce 1945* Martin Jindra při její prezentaci v chrámu sv. Cyrila a Metoděje (viz str. 3)

Růže z Granady

NO CČSH Karlín a Dialog na cestě ve spolupráci s MČ Praha 8 pořádají oblíbený přednáškový cyklus **SETKÁNÍ TŘETÍHO VĚKU**. Tentokrát se podíváme na jih Španělska do Andalusie - významného historického území při pobřeží Středozemního moře a Atlantského oceánu. Andalusie je známá nádhernou maurskou architekturou. Navštívíme místa, kudy kráčely dějiny Evropy: metropoli Andalusie Seville s jejími věžemi, nádhernou provincií Granadu s palácem Alhambrou, projdeme branami Córdoba a prohlédneme si zdejší mešitu. O těchto a dalších zajímavých místech bude vyprávět RNDr. Markéta Hlasivcová.

Fotografie, zajímavosti ze života významných osobností španělské a evropské historie, ukázky dobových textů i vlastní poezie autorky **29. září v 15 hodin**, Vítkova 13, **zasedací místnost náboženské obce Karlín**, Praha 8, www.praha8.cz, www.husiti.cz, www.dialognaceste.cz. **MH**

Pozvánka do Mikuláše

Srdečně vás zveme do kostela sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze. Každou středu ve 12 hodin sloužíme pobožnost s kázáním a zpěvy z Taizé. Rádi vás přivítáme také v neděli v 10 hodin, kdy se v kostele konají bohoslužby s přijímáním. Těšíme se na vás.

Kolektiv duchovních NO Praha 1 - Staré Město a varhanici

Výstava o krásách vlasti

Mikoláš Aleš, Josef Lada, Antonín a Josef Mánesové, Emil Filla, Toyen, Julius Mařák, Václav Špála, Antonín Slaviček nebo Jan Zrzavý – to jsou jen některá jména z více než dvou set slavných českých krajinářů, jejichž díla můžete zhlédnout od **4. září do 1. listopadu v Jízdárně Pražského hradu a v Galerii Diamant S. V. U. Mánes**. Výstava je pořádána po více než 30 letech. Pořadatelé chtějí výstavou „*Má vlast – pocta české krajinomalbě*“ připomenout malíře, kteří na svých plátnech velebili naší zemi – krajinu – vlast. **red**

To mně mí rodičové povídali

Tradiční podzimní seminář historické společnosti Veritas bude tentokrát obsahovat přednášku Petra Melmuka, Th.D., odborného asistenta na Husitské teologické fakultě UK v Praze, který promluví na téma „*To mně mí rodičové povídali, že (ta víra) od Mistra Husa pochází*“. Seminář se bude konat v sobotu **17. října v 10 hodin v Pardubicích, a to v sálku na faře ČCE ve Sladkovského ul. č. 638**. Všichni jste srdečně zváni. **red**

Soutěž pro děti

Ekumenická rada církví (ERC) spolu s Národní sítí Místních akčních skupin vyhláší při příležitosti ekumenické slavnosti Modlitba za domov 2015 výtvarnou soutěžní

přehlídku pro děti a mládež pojmenovanou Obrázek pro neznámého kamaráda. Nebylo zadáno soutěžní téma, ale jen motivace: namalovat nebo nakreslit co nejkrásnější obrázek jako pomoc pro kamaráda v nebezpečí a v nouzi. Obrázky lze odevzdávat do 5. října 2015 na adrese ERC.

Autoři oceněných prací budou pozváni k osobní účasti na slavnosti Modlitba za domov 2015. Na internetu také proběhne dražba soutěžních obrázků. Informace o internetové dražbě obrázků a o organizaci, která bude internetovou dražbu realizovat, bude zveřejněna na webu Modlitby za domov. Další informace a pravidla soutěže najdete na: www.ekumenickarada.cz

ERC

Pietní akt v Písku

Jihočeský kraj, Město Písek a náboženská obec naší církve v Písku si vás dovoluují pozvat na **pietní akt** při příležitosti slavnostní výsadby Husovy lípy a osazení Husova

kamene v Písku k 600. výročí mučednické smrti Mistra Jana Husa. Proběhne v **úterý 29. září v 17 hodin na Husově náměstí**. **red**

Píšte s námi Český zápas!

Milí čtenáři, jak jste si jistě všimli, každý měsíc vychází Český zápas v „magazínovém“ formátu a celobarevně. Budeme rádi, když se na jeho vzniku (ale i na vzniku běžných, „novinových“ čísel) budete ve větší míře podílet i Vy – duchovní i laičtí členové náboženských obcí – a přispějete tak ke zvýšení kvality i pestrosti Českého zápasu. Plán jednotlivých „magazínových“ čísel je již stanoven; níže uvádíme témata do konce tohoto roku; první datový údaj je termín vydání, druhý je optimální termín doručení příspěvku. Vhodný termín dodání je zhruba měsíc před datem vydání. V případě Vašeho zájmu prosíme kontaktujte předem redakci kvůli domluvě o tématu, rozsahu a dalších technických detailech. Manuál pro přispěvatele do časopisu najdete na webu církve: www.cesh.cz v rubrice Časopisy.

Rozpis témat magazínů:

- Specifické služby (kaplani vojenští, v nemocnicích, ve vězení...) - Termín dodání: 12. 10., vychází: 15. 11.
- Vánoce - Termín dodání: 13. 11., vychází: 20. 12. **red**

Proč nemlčím ...

Dokončení ze str. 3

být textem pro naše dnešní citlivé lidské dušičky názorově pořádně ostrým. A říká toto (cituji z ČEP): „Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a nepravosti lidí, kteří svou nepravostí potlačují pravdu. Vždyť to, co lze o Bohu poznat, je jim přístupné. Bůh jim to přece odhalil. Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu. Poznali Boha, ale nevdali-li mu čest jako Bohu ani mu nebyli vděční, nýbrž jejich myšlení je zavedlo do marnosti a jejich scestná mysl se ocitla ve tmě. Tvrdí, že jsou moudří, ale upadli v bláznovství: zaměnili slávu nepomíjitelného Boha za zobrazení podoby pomíjitelného člověka, ano i ptáků a čtvernožců a plazů. Proto je Bůh nechal na pospas nečistým vášním jejich srdcí, takže zneuctívají svá vlastní těla; vyměnili Boží pravdu za lež a klanějí se a slouží tvorstvu místo Stvořiteli – on budiž veleben na věky! Amen.

Proto je Bůh vydal v moc hanebných vášní. Jejich ženy zaměnily přirozený styk za nepřirozený a stejně i muži zanechali přirozeného styku s ženami a vzplanuli žádostí jeden k druhému, muži s muži provádějí hanebnosti, a tak sami na sobě dostávají zaslouženou odplatu za svou scestnost. Protože si nedovedli vážít pravého poznání Boha, dal je Bůh na pospas jejich zvrácené mysli, aby dělali, co se nesluší. Jsou plni nepravosti, podlosti, lakoty, špatnosti, jsou samá závist, vražda, svár, lest, zlomyslnost, jsou donašeči, pomlouvači, Bohu odporní, zpupní, nadutí, chlubití. Vymýšlejí zlé věci, neposlouchají rodiče, nemají rozum, nedovedou se s nikým snést, nezajíjí lásku ani slitování. Vědí o spravedlivém rozhodnutí Božím, že ti, kteří tak jednají, jsou hodni smrti; a přece nejenže sami tak jednají, ale také jiným takové jednání schvalují.“ Brrr!!! To se od apoštola Pavla zdá být ale opravdu moc drsné, že? No jo, jenže tak to tam je. Nebudu k tomu připojovat žádný svůj souhlasný či nesouhlasný komentář, ani mě v této chvíli nic kloudného nenapadá. Asi bude v této chvíli nejlepší nechat tuto citaci z Písma coby třetí kamínek budoucí (snad) diskusní mozaiky, když první položil br. Hradil a druhý br. Lauko. **Roman Zejda**

Z ekumeny

DEN, KDY PŮJDU A POMODLÍM SE V PŘÍRODĚ

Nedávno papež František vyhlásil Světový den modliteb za péči o stvoření; připadá na 1. září. Vyzýval proto všechny na celém světě, aby se zapojili do aktivity „Den, kdy půjdu a pomodlím se v přírodě“. Tento den má být podle papeže Františka příležitostí poděkovat Bohu za krásu světa kolem nás, vyjádřit vděčnost za to, co nám světil do péče, a prosit ho o pomoc při ochraně všeho stvoření. Kromě toho má také inspirovat ke konkrétním iniciativám v boji proti krizi životního prostředí, jíž čelí naše planeta. Den za péči o stvoření má ekumenický charakter, a navíc není určen pouze pro věřící. Zamyslet se nad prostředím, ve kterém žijeme, nesamozřejmou dokonalostí a provázaností přírodních systémů, a na druhou stranu reflektovat, jak náš životní styl ovlivňuje tyto přirozené procesy, je přínosným časem pro všechny. Nápad, jak prožít tento den (příští rok nebo ještě letos v jiném termínu), je možné nalézt na <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/1-zari-den-kdy-pujdu-a-pomodlim-se-v-prirode/>

dle webu Tiskového střediska České biskupské konference

DŮSTOJNÁ PRÁCE VYTVÁŘÍ LEPŠÍ SVĚT – ONLINE SBORNÍK Z KONFERENCE JE JIŽ KE STAŽENÍ

V červnu letošního roku proběhla ve Strahovském klášteře konference „Důstojná práce vytváří lepší svět“. Byla zaměřena na sociální podnikání, fair trade a družstevnictví a uspořádala ji Ekumenická akademie spolu s družstvem Fair & Bio při příležitosti dvouletého trvání Pražimny Fair & Bio, která všechny tyto tři pilíře společensky prospěšné ekonomiky spojuje. Sborník této konference je ke stažení na stránkách Ekumenické akademie Praha.

Sborník je uveden textem předsedkyně družstva Fair & Bio Markéty Vinkelhoferové: „Již není pochyb o tom, že současné nastavení ekonomického systému znevýhodňuje stále více lidí jak u nás, tak v zemích globálního Jihu. Společnost orientovaná na zisk a růst za každou cenu může přestat držet při sobě, zvláště v době, kdy se upřednostňuje soupeření nad spoluprací a upozaďují potřeby jednotlivců anebo komunit. Abychom opět přispěli k zvrácení tohoto trendu u příležitosti téměř dvouletého trvání provozu fairtradové pražimny kávy, družstvo Fair & Bio a Ekumenická akademie uspořádaly 3. června ve Strahovském klášteře konferenci „Důstojná práce vytváří lepší svět“, z níž tento sborník vzešel. Byla zaměřena na důležité pilíře společensky prospěšné ekonomiky: sociální podnikání, fair trade a družstevnictví.“ *dle www.ekumakad.cz*

FÓRUM POTRAVINOVÉ SUVERENITY

Ve dnech 24. – 25. září 2015 proběhne ve Studiu Alta „Fórum potravinové suverenity“, pořádané Asociací místních potravinových iniciativ, CoolAND, Ekumenickou Akademií a PRO-BIO LIGA. Toto první české fórum chce propojovat všechny, které zajímá téma neudržitelnosti našeho zemědělsko-potravinářského systému, aby mohli společně hledat nové cesty k potravinám. V hlavní roli bude půda, místní potraviny, solidární ekonomika, komunitou podporované zemědělství, družstevnictví, ad. Zazní přednášky pro veřejnost, následovat budou diskusní skupiny a dílny. Více o fóru: www.potravinovasuverenita.cz. *připravila Martina V. Kopecká*

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

SPOR O PRVENSTVÍ

Nahrad'te čísla písmeny podle následujícího klíče a získáte tajenku.

9 4 12 7 3 6 2 20 17 13 14 19 11 8 2 18 5 21 6
19 16 6 7 13 12 15 10 6 4 11 8 1 15 10 18 22 6 2 11 8 9
19 16 6 7

1 = A	7 = CH	13 = P	19 = V
2 = B	8 = Í	14 = R	20 = Ý
3 = C	9 = K	15 = S	21 = Z
4 = D	10 = L	16 = Š	22 = Ž
5 = Ď	11 = N	17 = T	
6 = E	12 = O	18 = U	

Řešení z č. 36: záhyb na vršku pokrývky hlavy; levá ruka; zadní část pokrývky hlavy; obočí; záhyb na zadní straně Ježíšova roucha

Jana Krajčířková

Týdeník Církve československé husitské

Český zápas

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Břeňová, redaktoři: PhDr. Václav Drašnar, Mgr. Ervín Kukuczka, grafik: Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@cesh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna, distribuce: A.L.L. production s.r.o., Ve Žlíbku 77, 193 00 Praha 9 - Horní Počernice

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Předplatné: Mgr. F. Brynych, tel.: 220 398 117, e-mail: frantisek.brynych@cesh.cz. Reklama: A.L.L. production; tel. 234 092 866, e-mail: martina.machackova@predplatne.cz

